

Raadsvoorstel

Portefeuillehouder: J.W.M. Pietersen		Opgesteld door: Sjoerd Dijkstra, afdeling Beheer Openbare Ruimte	
Besluitvormende vergadering: 26 mei 2016	Registratienummer collegebesluit: 16.07975	Raadsnummer: (niet invullen, dit vult de griffie in)	
Titel / onderwerp: Afvalbeleid 2016-2020, Analyse en verkenning van scenario's			
Samenvatting: Met het beleid Van Afval Naar Grondstof richt het landelijke afvalbeleid zich op een circulaire economie, een economie zonder restafval. Dit ambitieuze doel moet in 2030 zijn bereikt. Gemeenten moeten er voor zorgen dat stapsgewijs de hoeveelheid huishoudelijk restafval door preventie en afvalscheiding wordt teruggebracht. De landelijke doelstelling voor 2020 is 75% hergebruik en 100 kg restafval per inwoner. De ambities van de rijksoverheid, dagen ons uit tot het verder verbeteren van ons afvalbeleid. In de notitie "Afvalbeleid 2016-2020, Analyse en verkenning van scenario's" wordt, naast een evaluatie van de periode 2009-2013, een uitvoerige analyse gemaakt van de huidige situatie, uitgedrukt in hoeveelheden en hergebruikspercentages van de verschillende waardevolle afvalstromen. Uit de analyse blijkt dat er in het restafval nog heel veel waardevolle afvalstromen zitten. Als het gaat om afvalscheiding en hergebruik, dan is de meeste winst te behalen met GFT-afval, papier, kunststof verpakkingsafval en textiel. Onze uitdaging voor de toekomst is de hergebruiksdoelstelling te halen, waarbij we een optimale balans zien te vinden tussen resultaten, kosten en service. Dat laatste is belangrijk, omdat uit een enquête van 2013 blijkt dat de Nieuwkoopse inwoners het gemak waarmee zij hun afval kunnen aanbieden beschouwen als de belangrijkste factor bij het bevorderen van afvalscheiding. Wij vinden het dan ook belangrijk om na te gaan welke inzamelmethode het best aansluit bij de behoefte van de inwoners, zodat wij onze inwoners zo goed mogelijk helpen om meer van de waardevolle afvalstromen gescheiden te houden en gescheiden aan te bieden. Wij stellen dan ook voor een uitvoerig bewonersonderzoek uit te voeren. Landelijk is er inmiddels heel veel geëxperimenteerd met diverse inzamelmethoden. Er is veel ervaring en op basis van uitgevoerde pilots en ingevoerde inzamelmethoden bestaat er veel inzicht in welke methoden leiden tot goede inzamelresultaten. In de notitie wordt een viertal inzamelscenario's beschreven, met ervaringen van elders. Drie scenario's zijn doorgerekend voor de Nieuwkoopse situatie. Op basis van de uitwerkingen blijkt dat het scenario Tariefdifferentiatie het meest kansrijke scenario is. Het is het enige scenario waarmee elders resultaten zijn geboekt die de landelijke ambities benaderen. Met dit scenario wordt tevens de hoogste kostenreductie bereikt.			

Wij stellen voor om de uitwerkingen van de scenario's te verdiepen door eerst een gericht bewonersonderzoek uit te voeren, gericht op keuze in dienstverlening en service en daarna, aan de hand van de uitkomsten van het onderzoek en de inhoud van deze notitie, een totaalafweging te maken.

Voorgesteld besluit:

Het college van burgemeester & wethouders stelt de raad voor het volgende te besluiten:

1. Kennis te nemen van de notitie "*Afvalbeleid 2016-2020, Analyse en verkenning van scenario's*";
2. In te stemmen met de in het raadvoorstel beschreven vervolgaanpak.

burgemeester en wethouders van Nieuwkoop

mr. G.G.G. Sloopers
secretaris

F. Buijserd
burgemeester

TOELICHTING

Inleiding / aanleiding

In 2009 is voor de periode 2009 t/m 2013 een afvalbeleidsplan opgesteld. Dit plan richtte zich op de beleidsdoelstelling van 60% hergebruik in 2013. Met een hergebruikspercentage van 57% in 2007 betekende die doelstelling “slechts” een toename van 3%.

Inmiddels ziet de situatie er iets anders uit. Het nieuwe landelijke beleid “Van Afval Naar Grondstof” (VANG) streeft naar een circulaire economie zonder afval in 2030. Een eerste mijlpaal, 75% hergebruik en maximaal 100 kg restafval per inwoner moet zijn bereikt in 2020.

Het gaat hier om een toename van het hergebruik van meer dan 17%. Dit is een enorme opgave en het vraagt om een vergaande aanpassing van het gemeentelijke afvalbeleid.

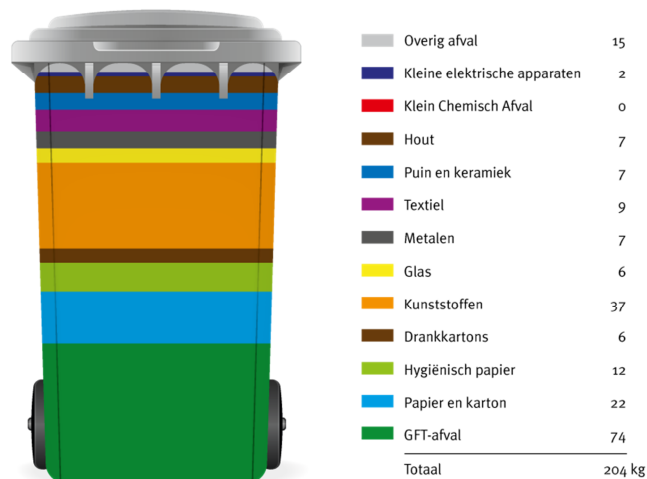
In de rapportage “Afvalbeleid 2016-2020, Analyse en verkenning van scenario’s”, gaat eerst in op de afgelopen planperiode 2009 t/m 2013. Daarbij wordt de huidige situatie van de gemeente op gebied van inzamelstructuur, hergebruikpercentages en hoeveelheden per afvalstof in beeld gebracht. Vervolgens wordt uitvoerig ingegaan op de landelijke ontwikkelingen en de gemeentelijke kaders voor het afvalbeleid. Daarna wordt, aan de hand van de nieuwe doelstellingen, naar de toekomst gekeken. Er wordt een aantal mogelijke inzamelscenario’s beschreven en uitgewerkt. Tot slot worden conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan en wordt ingegaan op het vervolgproces.

In de vorige planperiode is de totale hoeveelheid huishoudelijk afval, uitgedrukt in kg per inwoner, afgenomen. De huidige hoeveelheid ligt zelfs onder het landelijk gemiddelde. Dat is een positieve ontwikkeling. Ook binnen de regio doet Nieuwkoop het niet slecht en scoren we gemiddeld. De in 2009 vastgestelde streefdoelen voor de waardevolle afvalstromen hebben wij echter niet gehaald. Toch is het hergebruikspercentage wel gestegen van 57 naar 57,8%. Dit wordt veroorzaakt door vermindering van de hoeveelheid afval, goede resultaten op de afvalbrengrstations voor de scheiding van grof huishoudelijk afval en de invoering van de inzameling van kunststof verpakkingsafval.

Uit de analyse blijkt dat er nog veel waardevolle afvalstromen in het restafval zitten en dat we ons, als het om verbeteren van de afvalscheiding gaat, moeten richten op GFT-afval, papier, kunststof verpakkingsafval en textiel.

Uit een in 2013 uitgevoerde enquête blijkt dan de Nieuwkoopse inwoners best tevreden zijn over de inzameling

van huishoudelijk afval. Het minst tevreden zijn zij nog over de inzameling van kunststof verpakkingsafval en de lange periode dat het thuis moet worden bewaard. Die uitkomst is mede de reden geweest om de inzamelfrequentie te verhogen naar eenmaal per twee weken. Meer dan de helft van de bewoners blijkt geen voorstander te zijn van het gebruik van ondergrondse containers, vooral vanwege de loopafstand. Een meerderheid van de mensen die heeft meegedaan

aan een pilot met een mincontainer voor papier is daar enthousiast over en wil de extra container behouden.

Het merendeel van de Nieuwkoopse inwoners vindt afval scheiden belangrijk, vooral vanwege het milieubelang. Als het gaat om het bevorderen van afvalscheiding dan moet de gemeente zich vooral richten op het gemak waarmee men het afval kan aanbieden.

Het behalen van de hergebruiksdoelstelling is al een enorme opgave. Een uitdaging die daar nog bij komt is dat te doen in een goede balans met de kosten voor de afvalinzameling en de service voor de inwoners. Wij vinden het dan ook erg belangrijk met ons afvalbeleid in te spelen op het gedrag en de wensen van de inwoners, want onze inwoners spelen een cruciale rol bij preventie en hergebruik en daarmee bij het behalen van de doelstellingen.

We weten dat de inwoners, uit oogpunt van milieubesef, bereid zijn hun afval te scheiden, maar dat men het belangrijk vindt dat men het zorgvuldig gescheiden afval op een eenvoudige manier kan aanbieden. Wij vinden het dan ook belangrijk om na te gaan welke inzamelmethode het best aansluit bij de behoefte van de inwoners en hoe wij de inwoners kunnen helpen en kunnen stimuleren om meer van de waardevolle afvalstromen gescheiden te houden.

In de notitie wordt een viertal inzamelscenario's beschreven. De beschrijving geeft inzicht in een aantal inzamelmethoden waarmee diverse gemeenten de afgelopen jaren hebben geëxperimenteerd of methoden die bij gemeenten zijn ingevoerd en waarmee al ervaringen zijn opgedaan. Van de uitgewerkte scenario's lijkt het scenario Tariefdifferentiatie het enige scenario waarmee Nieuwkoop goede kans maakt de hergebruiksdoelstelling te behalen en tevens een forse reductie van de kosten te realiseren. Tegelijkertijd biedt dit scenario de meeste keuzemogelijkheid om tegemoet te komen aan de wensen van onze inwoners.

Zoals aangegeven blijkt gemak voor de inwoners de belangrijkste factor als het gaat om afvalscheiding. Het is daarom goed om bij de afweging van toekomstige scenario's hieraan veel aandacht te besteden en de bezien wat de verschillende scenario's betekenen voor het gemak van afvalscheiding.

Beoogd (maatschappelijk) effect

75% hergebruik en minder dan 100 kg restafval per inwoner per jaar en het verlagen van de kosten voor de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval. Dit wordt bereikt door het terugdringen van de hoeveelheid restafval door preventie en afvalscheiding.

Kader / eerdere besluiten / voorgeschiedenis

- In 2009 is het Afvalbeleidsplan 2009-2013 door de raad vastgesteld.
- In januari 2015 is een korte presentatie gegeven aan de raad, waarin is ingegaan op het nieuwe landelijke afvalbeleid en de gevolgen hiervan voor de gemeenten.
- In juni 2015 is heeft de raad een bezoek gebracht aan de gemeente Zuidplas, waarin door Cyclus een toelichting is gegeven op de gemeentelijke opgave en waarin de resultaten van tariefdifferentiatie van de gemeenten Bergambacht en Zuidplas zijn gepresenteerd.

Participatie / betrokken partijen / personen

Het afvalbeleid beperkt zich tot huishoudelijk afval. De Nieuwkoopse inwoners vormen dan ook de doelgroep waarop het afvalbeleid zich richt.

In 2013 is een enquête uitgevoerd om inzicht te krijgen in de tevredenheid van de inwoners over de afvalinzameling, maar vooral ook in de motivatie van de inwoners om afval te scheiden en in wat de inwoners belangrijk vinden. De uitkomsten van die enquête geven evenwel nog onvoldoende breed inzicht voor de uitwerking van één bepaald inzamelscenario. Om meer inzicht te krijgen vinden wij het wenselijk een gericht bewonersonderzoek uit te voeren.

Bewonerscommunicatie is als flankerend beleid een cruciaal en onmisbaar instrument dat bijdraagt aan het realiseren van de afvalscheidingsdoelstelling. Communicatie ondersteunt de inwoners bij de

invoering van nieuwe inzamelvormen, maar richt zich ook op het aanreiken van kennis en informatie om op die manier de houding m.b.t. afvalpreventie en afvalscheiding te veranderen en draagvlak te creëren.

Voor de invoering van een nieuwe inzamelmethode en voor het bevordering van afvalscheiding en afvalpreventie, wordt een uitvoerig meerjarig communicatieplan opgesteld.

Duurzaamheidsaspecten

De Circulaire economie is een economisch systeem dat de herbruikbaarheid van producten en grondstoffen maximaliseert en waardevernietiging minimaliseert. Bij een volledig circulaire economie ontstaat geen afval en zijn geen nieuwe grondstoffen nodig. Die situatie is maximaal duurzaam. Afvalpreventie en afvalscheiding heeft dus alles te maken met duurzaamheid. Afvalpreventie heeft uit oogpunt van duurzaamheid altijd de voorkeur, want het beste afval is geen afval. Afvalpreventie is voorkomen dat afval ontstaat en daarbij staan de rollen van producenten en die van de inwoners als consument centraal. De gemeente heeft naast communicatie weinig instrumenten om sturing te geven aan afvalpreventie. Hergebruik van producten en materialen en Recycling hebben na afvalpreventie uit oogpunt van duurzaamheid de voorkeur. Afvalscheiding is daarbij het belangrijkste instrument en daar kan de gemeente veel bij betekenen. Het gemeentelijke afvalbeleid richt zich op zowel Afvalpreventie als Afvalscheiding met als doel de hoeveelheid restafval fors te verminderen en daarmee het toepassen van verbranding van afval al of niet met energierecuperatie te voorkomen.

Varianten met argumenten voor en tegen

In de notitie zijn vier inzamelscenario's beschreven,

1. Afval Loont
2. Afval Anders.
3. Omgekeerd inzamelen.
4. Tariefdifferentiatie.

Van de vier scenario's zijn de scenario's 2 t/m 3 verder uitgewerkt, waarbij is gekeken naar het hergebruikspercentage dat wordt bereikt en naar de kosten. Van het scenario Tariefdifferentiatie is zowel een variant met ondergrondse containers als een variant met minicontainers doorgerekend. In de tabel hieronder zijn de resultaten van de uitwerkingen weergegeven.

Belangrijkste effecten	0-situatie	Scenario 1 Afval Anders	Scenario 2 Omgekeerd inzamelen	Scenario 3 Tariefdifferentiatie	
				3a (OC)	3b (MC)
Fijn restafval (kg/inw)	204,2	176,6	172	123,3	123,3
Hergebruikspercentage	57,8%	62,5%	63,3%	72,7%	72,7%
Totale kosten per huishouden	209,26	179,03	207,56	182,22	184,59

De conclusie is dat scenario 3 Tariefdifferentiatie het enige scenario is waarmee Nieuwkoop in de buurt kan komen van de doelstelling voor 2020. De hoeveelheid restafval neemt met dit scenario met bijna 40% af. Met dit scenario wordt ook de hoogste kostenreductie bereikt.

Binnen dit scenario is ook het meest te kiezen en te variëren, zonder dat dit ten koste gaat van de effecten. Wij stellen echter voor om voorafgaande aan een definitief besluit om te kiezen voor Tariefdifferentiatie toch eerst een bewonersonderzoek uit te voeren, dat ons meer inzicht geeft in de voorkeuren die inwoners hebben bij de verschillende opties voor haal- en brengvoorzieningen voor de verschillende afvalstromen en deze nader door te rekenen op hergebruikseffecten en kosten.

Na besluitvorming door uw raad wordt dit bewonersonderzoek voorbereid. Het onderzoek zal direct na de zomervakantie worden uitgevoerd. Vervolgens wordt het best passende scenario in een aantal varianten uitgewerkt en doorgerekend en getoetst aan de hergebruiksresultaten, kosten en service. De resultaten worden tot slot in een notitie ter besluitvorming voorgelegd.

Kanttelingen / risico's en beheersmaatregelen

Wij vinden het belangrijk de bewoners te betrekken bij het afvalbeleid voor de komende jaren. Immers, de inwoners zijn degenen die het uiteindelijk moeten doen: voorkomen dat afval ontstaat en afval dat wel ontstaat zo goed mogelijk scheiden. Voor goede resultaten willen wij rekening houden met de wensen van de inwoners. Uit oogpunt van transparantie is het verstandig in de communicatie duidelijk aan te geven welke afweging de gemeente moet maken, waarbij service en gemak moet worden meegewogen met de doelstelling voor hergebruik en kosten. Anders gezegd: het driedimensionale speelveld van hergebruiksdoelstelling, kosten en service moet duidelijk zijn.

Financiële en juridische gevolgen

Dit voorstel heeft nog geen financiële en juridische gevolgen. Uit de berekeningen die zijn gemaakt van een aantal inzamelscenario's blijkt alle scenario's kostenbesparingen opleveren. Vooral het scenario Tariefdifferentiatie leidt tot forste verlaging van de kosten, Door het terugdringen van de hoeveelheid restafval wordt fors bespaard op de verwerkingskosten. Die besparingen zijn zo groot dat de lasten van investeringen die nodig zijn, bijvoorbeeld voor het leveren en plaatsen van ondergrondse containers of minicontainers, worden gecompenseerd.

In de volgende fase wordt met de uitkomsten van een bewonersonderzoek een nadere afweging gemaakt en worden enkele varianten van het best passende scenario gedetailleerd uitgewerkt en ook financieel doorgerekend. Ook de juridische consequenties zullen worden belicht.

Op basis van deze notitie kunnen wij stellen dat er in alle gevallen sprake zal zijn van een kostenbesparing. Dat wil zeggen dat de invoering van een nieuwe inzamelmethode minimaal past binnen de huidige begroting.

Bijlagen

Notitie "Afvalbeleid 2016-2020, Analyse en verkenning van scenario's"

Advies meningsvormende raad